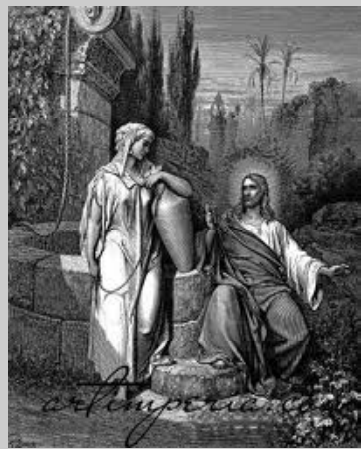

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Хто вірує в Мене, ніколи не матиме спраги (Ін. 6:35)

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ 2014

Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета

Преосвященним архіпастирям,

боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним

Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Сьогодні весь православний світ святкує Воскресіння Христове – велику перемогу життя над смертю, добра над злом, правди над неправдою. Сьогодні радість воскресіння Христового святкує весь видимий і невидимий світ. Христос Воскрес! – співають ангели на небі. Воістину Воскрес! – відповідають люди на землі.

Яка різниця між воскресінням Ісуса Христа і воскресінням людей? Адже воскресали люди і до Христа. Наприклад, пророк Ілля воскресив померлого сина Сарептської вдови (3 Цар. 17: 23), пророк Єлісей теж воскресив дитину сонамитянки (4 Цар. 4: 36). Воскрешав і Ісус Христос багатьох померлих. Нарешті, Він воскресив померлого Лазаря, який чотири дні знаходився у гробі і вже смердів. Різниця ж та, що люди, які воскресали до Христа, знову помирали. А це означає, що смерть в їхньому тілі залишалась непереможеною. А Христос після того, як воскрес, уже не помирає. Смерть уже не володіє над Ним. Воскресіння Христове означає остаточну перемогу над смертю в людській природі. В Ісусі Христі померло тіло тлінне, а воскресло тіло нетлінне. У померлих же і воскреслих до Христа помирало тіло тлінне і воскресало теж тлінне.

У воскресінні Христос відкрився нам як Владика життя і смерті. Все християнство, по суті, ґрунтується на факті воскресіння Спасителя. Цим воно відрізняється від будь-якої релігії. Всі релігії вчать про Бога і про вічне життя, а про воскресіння мертвих тіл вчить тільки християнство. У цьому перевага християнства над будь-якою релігією. Тому апостол Павло говорить: «Якщо Христос не воскрес, то і проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15: 14).

У ці пасхальні дні серця наші радіють, як і серця святих жон-мироносиць. Та і як нам не співати хвалебних пісень в день Воскресіння Христового. Здійснилась велика справа визволення людського роду від гріха і смерті через втіленого Сина Божого. Зі знедолених людей ми стали синами любові Божої, з приречених на смерть стали учасниками вічного життя, учасниками не тільки душою, але й тілом.

Недаремним було пришествя у світ Сина Божого, не марним було Його сповнене страждань і подвигів життя. І хресна смерть, коли, здавалося, сили зла торжествували над Ісусом Христом, не була випадковою. На третій день після жахливої страти на Голгофі сталося щось непередбачене і незбагненне: зрушилось каміння погребальної печери, і в сяйві Божественної слави встав із гробу воскреслий Христос. Він Воскрес! Тож немає тепер сумніву в тому, Хто такий був розп'ятий на Голгофі Праведник, бо ж тільки всемогутній Бог міг перемогти смерть.

Христос воскрес! Це означає, що в Ньому ми

знайшли істинного Бога. У Христі, Спасителі нашому, ми знову можемо любити свого Творця, можемо жити заради Нього і в Ньому знаходити сенс свого існування.

У Своєму воскресінні Христос відкрив нам вище життя, і тим самим пояснив значення земного життя.

Воскресіння Христове свідчить, що життя людини не закінчується могилою. Великі моральні і духовні цінності, які людина набуває на землі, не зникають разом з руйнуванням тіла. Всі досягнення людського духу набувають сенсу і значення у воскресінні Христовому. Наше повсякденне життя на благо ближніх і своєї країни стають життям і працею в ім'я вічності.

У цьому році український народ проходить великі випробування. На наш миротлюбивий народ, який добровільно відмовився від ядерної зброї, звершена агресія, вчинена неправда. Країна, яка гарантувала нам цілісність і недоторканість нашої території, вчинила агресію. Бог не може бути на боці неправди, тому ворог українського народу приречений на поразку. На Голгофі Христос Спаситель страждав і помер, але потім воскрес і переміг зло. Так буде зі всякою неправдою і злом. Господь допоможе і нам воскресити Україну.

Сердечно вітаю Вас, дорогі браття і сестри, зі святом світлого і радісного Воскресіння Христового. Поздоровляю з Пасхою Христовою українську владу і Збройні сили України, перед якими стоїть велика відповідальність – захистити українську державу від нападучужинців. Вітаю з великим християнським святом все українство в усіх країнах світу на всіх континентах.

Свята Церква закликає нас жити в мирі, любові, у всякому благочесті і чистоті, чесною працею служити ближнім, всьому українському народу й Українській державі, щоб у день нашого воскресіння бути достойним радості з Воскреслим Господом і Спасителем нашим, Якому належить слава, честь і поклоніння з Отцем і Святим Духом на віки віків. Амінь.

Воістину Христос Воскрес!
Філарет, Патріарх Київський
і всієї Руси-України
Пасха Христова, 2014 рік, м. Київ

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ Архієпископа Дрогобицького і Самбірського Якова

Воскресіння Христове руйнує присуд смерті. Тепер люди вмирають «тільки на час, з причини смертності тіла; подібно до насіння, що вкидається в землю, ми не гинемо тліючи, але посіяні воскресемо - тому, що смерть скасована за благодаттю Спасителя».

Виходячи зі слів свт. Іоана Золотоустого, тепер не можна і сказати, що нам належить помирати в точному сенсі цього слова. «Сила смерті і справжність смерті - в тому, що померлий вже не має можливості повернутися до життя... Якщо ж він після смерті оживе, і притому в кращому житті, то це вже не смерть, а успіх».

У Воскресінні Христовому воскресає людство, людське ество вибирається в нетління, все відроджується для єднання з Творцем.

Наш народ переживає сьогодні доленосну добу - створення нової Європейської України та єднання Церкви як страдниць і мучениць.

Нелегко творити власну історію, коли тобі в потилицю дихає ворог. І в цей час доречними, як ніколи, є слова Його Святості Філарета, Патріарха Київського і всієї України-Руси, який у цей відповідальний час сказав: «Припиніть сварки і ворожнечу, відкладіть незгоду і особисті інтереси, не

поширюйте панічних настроїв та не піддавайтеся паніці. Майбутнє єдиної України, нашого рідного і спільного дому, зараз важливіше, ніж будь-які питання, які розділяють нас. Ми повинні твердо пам'ятати: «Всяке царство, що розділилося в собі, запустіє; і всяке місто чи дім, що розділиться у собі, не встоїть» (Мф. 12, 25).

На боці українського народу - правда і Бог. Ми не бажаємо нікому зла, а лише хочемо мирно і у дружбі з сусідами жити у своєму власному домі - соборній Україні. Вірю, що завдяки нашій єдності, силі духу та взаємній підтримці з Божою допомогою разом ми гідно пройдемо всі нинішні випробування.

Тайна Воскресіння Нашого Спасителя подає надію і на наше воскресіння в час, коли вдруге Господь прийде судити живих і мертвих. Тому, дорогі брати і сестри у Христі, ми повинні щоденно нагадувати собі слова святих Іоана Золотоустого: «Від Тебе, Боже, вийшов, Тобі служив, до Тебе йду».

Дорогі духовні пастирі Церкви Христової, дорогі віряни, вітаю Вас з Великим Днем Воскресіння Христового, зичу Вам добра, миру, щасливого життя. Хай на Вашу долю випадає менше страждань та випробувань, а над Україною засяє Божя Благодать Господа нашого Ісуса Христа.

Тож у світлому й радісному дні Воскресіння свята Церква закликає небо й землю до святої Божої радості: «Хай небеса достойно веселяться, хай радіє земля, хай святкує увесь світ видимий і невидимий, бо Христос воскрес, радість вічна» (Тропар 1 пісні канону). Амінь.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!
Пасха Христова 2014 рік м. Дрогобич
ЯКІВ, архієпископ Дрогобицький і Самбірський

Христос Воскрес!

Дорогі читачі газети «Духовна криниця», сердечно вітаю Вас з найоптимістичнішим, найсвітлішим і найрадіснішим святом – Пасхою Христовою.

В цьому святі вся суть християнства. Св. ап. Павло говорить: «А якщо і Христос не воскрес, то й проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15:14).

У цих двох словах – світло нашої віри, радість нашої надії, міцність нашої любові.

Бажаю Вам, улюблені в Христі, щоби воскреслий Спаситель світлом духовної радості наповнив Ваші душі, щоби кріпив Вашу віру в перемозі правди над неправдою, добра над злом, життя над смертю.

Воістину Христос Воскрес!
прот. Іоан Альмес,
головний редактор газети

**Огласительне слово
святого отця нашого
Іоана Золотоустого,
архиєпископа
Константинограда, у
святий і світлоносний
день преславного і
спасительного
воскресіння
Христа Бога нашого**

Якщо хто благочестивий і любить Бога, нехай насолодиться цим світлим торжеством. Якщо хто раб благорозумний, нехай увійде, радіючи, у радість Господа свого. Якщо хто потрудився, постячися, нехай прийме нині винагороду. Якщо хто від першої години працював, нехай отримає нині справедливу заплату. Якщо хто після третьої години прийде, дякуючи, нехай святкує. Якщо хто після шостої години з'явився, нехай не засумнівається, тому що нічого не втратив. Якщо хто затримався до дев'ятої години, нехай з'являється без усякого сумніву, нічого не боячись. Якщо хто прийшов об одинадцятій годині, нехай не тривожиться тим, що запізнився, бо щедрий Владика і останнього приймає нарівні з першим; заспокоює того, хто прийшов об одинадцятій годині, як і того, що працював від першої; і останнього милує, і про першого турбується, і тому дає, і цьому дарує. І діла приймає, і наміри вітає, і діяння шанує, і думки хвалить.

Тому-то увійдіть всі в радість Господа свого: і перші, і другі, винагороду прийміть. Багаті і бідні, один з одним святкуйте! Стримані і ліниві, день вшануйте! Ті, що постилися, і ті, що не постилися, - звеселіться сьогодні! Трапеза готова: насолоджуйтесь усі! Тілець вгодований, нехай ніхто не вийде голодним, всі прийміть багатство благости!

Ніхто нехай не ридає від убогости, тому що явилось загальне Царство. Ніхто нехай не оплакує гріхів: прощення бо засяло із гробу! Ніхто нехай не убоїться смерті, визволила бо нас Спасова смерть; схоплений нею – подолав її. Зійшовши в пекло – полонив пекло, засмутив його коли воно спробувало плоті Його.

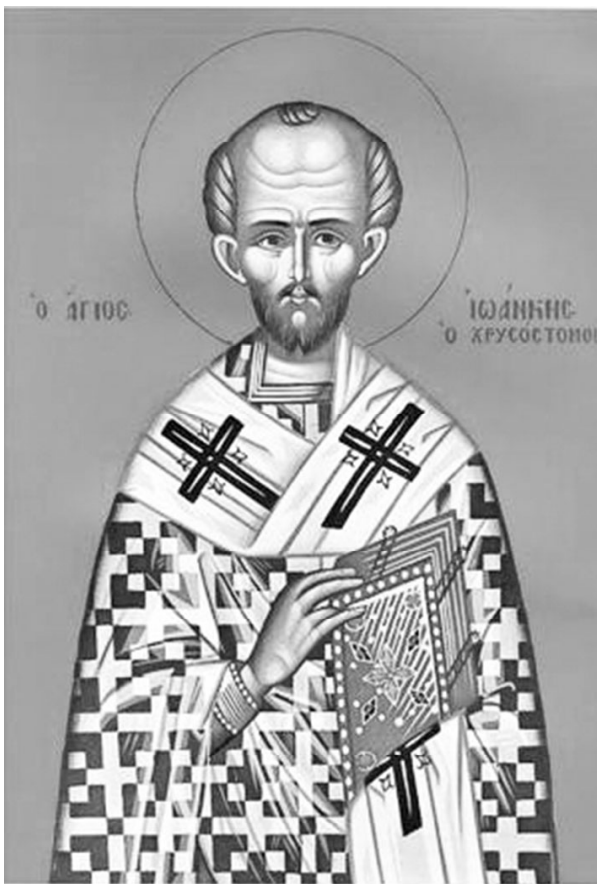
Це й Ісайя передбачив, коли взивав: пекло засмутилося, зустрівши Тебе в безодні. Засмутилося, бо знищене; засмутилося, бо зневажене; засмутилося, бо смерть йому заподіяно; засмутилося, бо повалене; засмутилося, бо зв'язане. Узяло тіло, а знайшло Бога; взяло землю, а зустріло небо; взяло те, що бачило, а впало через те, чого не бачило.

Де твоє, смерте, жало? Де твоя, пекло, перемога?

Воскрес Христос – і ти повалене! Воскрес Христос – і попадали демони! Воскрес Христос – і радіють ангели! Воскрес Христос – і життя триває! Воскрес Христос – і немає жодного мертвого в гробі!

Христос, що воскрес із мертвих, став початком померлих. Йому слава і держава на віки віків. Амінь.

**Слово святителя Іоана Злотоустого
на Святу Велику П'ятницю**

Уже завершений нами подвиг посту, але він закінчився Хрестом. Та й як інакше повинна б завершитися перемога, як не трофеєм? А трофей - Хрест. Одного разу піднесений - він завжди змушує демонів тікати. Де ідоли і марні убивства тва-рин? Де храми і вогонь безчестя? Він згас, усе упало завдяки єдиній Святій Крові. І Хрест - це всемогутня сила, невидима стріла, нематеріальні ліки, джерело, яке припиняє печаль, незмінна слава. Тож, хоч би я говорив про Христа й багато чого іншого, хоч би я довів слухача до подиву, розповідаючи про незліченні чудеса, я не до такої міри пишався б цим, як пишаюся Хрестом. Наприклад, я, припустимо, скажу: Ісус наро-дився від Діви. Велике чудо - обминувши шлюб, ввести нове в природу. Але, якби не було Хреста, то ділами не спаслася б перша Діва раю. Тепер же, коли є Хрест, спасається і перша жінка, зціляючи новими дарами стародавнє зло. Встав у Галилеї мертвий, але знову помер. Я ж, уставши через Хрест, уже не можу підпасти під владу смерті. Ісус переплив море, Бог у кораблі, швидкоплинне дерево принесло користь. А я отримав дерево вічне, блага, користуючись яким замість кормила, відганяю від себе духовні хвилі гріховності.

П'ять тисяч чоловік було нагодовано тільки завдяки знаку Хреста. Отже, де залишки їжі? Як я, не будучи присутнім, отримаю останки, які належали присутнім? Було дванадцять кошиків кусків, що залишилися: дар був щедрий. Христос був розп'ятий, а ми постійно маємо поживу. І, насичуючись, знову шукаємо і ще більш залишається, оскільки благодать невичерпна. Нехай буде звеличений той день, який народив світло, - день, завдяки якому інші дні були покликані до радості. Яким чином? Слухай.

Сьогодні, шостого дня, створений Адам, сьогодні він отримав божественний образ, сьогодні у світі створився малий світ, сьогодні людина - керманіч, який стоїть спереду всіх живих істот, отримав прекрасні кормила людської природи. Сьогодні отримав добровільні заповіді, сьогодні вигнаний я раю, сьогодні знову введений. О, різноманітний день! О, дуже скорботний і позбавлений скорботи! О, який ранком засмутив, а ввечері втішив! А вірніше - о, як багато він

зцілив! Зі скорботою я погоджуюся з вами, зустрічаючись зі стародавніми пристрастями, слухаючи, що Адам вигнаний від вогнища Отця, що чоловік, громадянин раю, годувався, не обробляючи землю, жив розкішно без дощу, що він ні в чому не відчував потреби для життя: ані в поєднаних з потом зусиллях чи в заступі, чи в праці, чи в напрузі. Постійно тішився квітучими деревами, переходив від квітів до квітів, від плодів до плодів, мав усе необхідне, чого тільки забажав. Але через споглядання на красу не знав, до чого насамперед прикласти свої руки.

Я часто оплакував, бачачи, як він утратив таке велике блаженство, адже це нещастя було загальним і воно причетне до нашого роду. А після того, як я звернувся до Євангелія і взяв собі цей день (бо шостим був і той день, і цей), тоді я відкинув печаль, своїми словами несу перед собою радість і говорю собі і вам: відійшла скорбота, печаль, зітхання. Стародавнє минало, ось настало все нове. Як учні лікарів лікують завдані зміями рани, отримуючи від них же ліки, які захищають від лиха, і, готуючи їх, борються з хворобою за допомогою того, що було приводом до неї, так і Спаситель скористався для блага всіма випадками, котрі вели до зла, переминовши гірке на солодке, перетворивши жовчне на лікування, обернувши жало смерті проти неї ж, перетворюючи шкоду від дерева на спасіння, узявши день, який довів світ до трепету, переминов його на день, який утішив світ.

Мені не вір, але повір своїм очам. Поглянь на присутнє зібрання і перестань сперечатися з нами. День Хреста, а ми усі радіємо, утримуємося від зла й очищаємо все: внутрішнє і зовнішнє. Це - сутність свята, це - образ радості. Я говорю про деякі чудеса, явлені силою Хреста. Поглянь на світ, як багато селищ, як багато міст, як багато місцевостей, як багато племен, як багато островів, як багато рік, як багато морських берегів, як багато поколінь і племен, і чужоземних мов. Усі вони заради Хреста утримуються від їжі, розіпнувши свої пристрасті Його силою. Для багатьох закінчується ніч, але не закінчується подвиг посту. Щоб почути дещо про Хрест, ми всі зійшлися тепер наповнили церкву і штовхаємось, упріваючи, переносимо труднощі. Чому перед судьями ми часто маємо право сидіти на перших місцях, а перед Ісусом із задоволенням стоїмо? Тому, що й Ісус стояв заради нас, щоб зупинити хвилі гріха.

Отже, що звершено сьогодні? Нехай не пройдуть повз наш слух чудеса цього дня! Вже світало, вже наставав ранок, і Він зі зв'язаними руками вводиться до Преторії Пилата. З якими руками? Із тими, які зціляли сліпих, які лікували кривих. І пальці, які подавали зір, зв'язуються путами, і Цілитель ества насильно утримується від виконання властивих Йому справ. Це вчинили Господу. Той, Хто "тримає води в хмарах" (Іов. 26, 8), Той, Хто "визволяє в'язнів із кайданів" (Іс. 67, 7) дарує "полоненим звільнення" (Іс. 61, 1), зв'язаний. Зв'язаний Той, Хто звільнив Лазаря від пут смерті. Приведений до Преторії Той, Кого носить незліченність ангелів. Стоїть перед Пилатом Той, для Кого престолом є небо. Творець ув'язнений і приведений творінням, Творець - творінням, Будівничий - будовою. Що ж далі? Що робиться? "І вони, - говорить (Писання), - не ввійшли у Преторію, щоб не осквернитися, але щоб можна було їсти паску" (Ін. 18, 28). О,

(Продовження на 3 стор.)

Слово святителя Іоана Злотоустого на Святу Велику П'ятницю

(Закінчення, початок на 2 стор.)

велике беззаконня! Вони звершують несправедливе вбивство і відмовляються ввійти у Преторію, остерігаючись, *"щоб не осквернитися"*, хоч вони вже були осквернені, викуповуючи вівцю вівцею.

Отже, Суддя всього світу очікував суду. Свідок душ очікував свідків. Той, Хто створив, був судженням, і люди, судячи, сиділи, а Бог стояв і, стоячи, мовчав, Господь небесних воріт, - стоячи перед людьми. Запитував Пилат, який, можливо, був більш людинолюбним, ніж юдеї. Але чому я говорю: можливо? Істину засвідчують вчинені справи. *"У чому ви звинувачуєте Чоловіка Цього?"* (Ін. 18, 29). Хто може звинуватити Бога? Я вимушений сказати від імені Пилата, бо Ісус мовчить не тому, що Слово бракувало слів, а щоб відповіддю не відібрати у Хрес-та вінець:

- Убогий захотів багатства? Чужої оселі Той, Хто ніколи не мав, де прихилити Свою голову? Майна Той, Хто оголив і Своїх учнів до пояса? Не маючи осла, щоб благословити ваших ді-тей, дістав чужого. Назвіть причину, придумайте, умертвіть на законній підставі.

Юдеї йому відповіли: *"Якби Він не був злочинець, ми не віддали б Його тобі"* (Ін. 18, 30). Велика вказівка на справи - причина не визначена! Назви провини і не вводь в оману слухача. Пилат говорить їм: *"Візьміть Його ви і за законом вашим судіть Його"* (Ін. 18, 31). Розсудливий суддя переклав тягар на голову юдеїв: - Ви візьміть винного у злочинстві.

Юдеї йому говорять: *"Нам не дозволено віддавати на смерть нікого"* (Ін. 18, 31). Але ж чому ж ви вбили Ісаю, чому - Захарію, чому - кожного з пророків? Але вам *"не дозволено віддавати на смерть"* не тому, що ви не хочете, а тому, що не можете, бо вони були вже позбавлені такої можливості римлянами.

Отже, закон уже зруйнований, скасований на ділі, збережений тільки на папері. І зруйнував його Ісус, Який був зв'язаний. А Пилат говорить: *"Я ніякої провини не знаходжу в Ньому"* (Ін. 18, 38). Не тільки ти, Пилате, але ні юдеї, ані сліпі, ані мертві, ані сонце, ані місяць, ані світ, ані всі праведні пророки і мученики, ані пророк, який говорить, що Він *"не вчинив гріха, і не було неправди у вустах Його"* (Іс. 53, 9). Усі погоджуються з Пилатом, виносячи праведний вирок. Сперечаються тільки юдеї, з криком обвинувачуючи Його, намагаючись із галасом затьмарити істину і підтверджуючи те, що сказав Ісая: *"Я очі-кував, що він принесе добрі грона, а він приніс тернину"*, і не правду, а "волянн" (Іс. 5, 4. 7).

Водночас, коли це відбувалося, і Пилат не міг ані говорити, ні слухати через безладний шум, і замишлявся заколот, посла-ла до нього дружина його, прекрасна помічниця, утримуючичоловіка, який поспішав, і сказала: *"Не роби нічого Праведникові Тому"* (Мф. 27, 19). Якщо можеш, то врятуй Його, а коли не можеш, то збережи себе. Вона говорила майже те, що сказав Давид: *"Не погуби з нечестивими душі твоєї і життя твого з людьми кровожерними"* (Пс. 25, 9). *"Не роби нічого Праведникові Тому, бо я багато потерпіла сьогодні уві сні через Нього"* (Мф. 29, 19). Другий Йосиф - вона через сновидіння побачила істину і свідчить всупереч криками юдеїв, бо мало статися так, щоб вони були переможені жінками. Їх перемогла Раав-блудниця, перемогла їх кровоточива, перемогла хананейка. І тепер проти

них - знову жінка - вони в незручному стано-вищі. Юдеї відповіли йому: *"Ми маємо закон, і за законом нашим Він повинен умерти"* (Ін. 19, 7). Який закон? Якими словами підтверджений? Може, тими, які сьогодні були прочитані? *"Як агнець, ведений був Він на заклання і як агнець перед тим, хто стриже його, безмовний, так Він не відкривав уст Своїх... За злочини народу Мого перетерпів страту"* (Іс. 53, 7-8). Ось які корисні для них слова я знаходжу. І в жодному разі в будь-якому іншому місці не знаходжу, щоб Ісус був заколений справедливо.

Пилат увійшов до Преторії, уступаючи гніву юдеїв, нама-гаючись погасити негасиме полум'я. Увійшов і вийшов, ще більше запаливши вогонь. Він вийшов з увінчаним Ісусом, що для юдеїв було неприємним видовищем, - показав їхнього ворога вже увінчаним, уже переможцем, уже в царському вигляді. Хоч це було зроблено заради насмішки, однак було алегоричною вказівкою на властиве Йому еству царське достоїнство. Коли ж вони побачили Його, Того, Якого часто бачили і ніколи не впізнали, дивлячись на Якого, завжди запалювалися (ненавистю), виснажувалися власним вогнем (а вони були не проти того, хоч би і були спалені вогнем), тоді підняли свій содомський крик, підняли і дійшли до шаленства: *"Візьми, ві-зьми і розіпни Його!"*... *"Чи царя вашого розіпну?"*... *"Немає в нас царя, крім кесаря"* (Ін. 19, 15), - говорять вони.

Відречення без переслідування, безбожність після єгипет-ських лих: *"Ось бог твій, Ізраїлю, що вивів тебе із землі Єгипетської"* (Вих. 32, 4). Ви не маєте царя, крім кесаря? Хто ж супроводжував вас у пустелі? Або хто годував? До кого викликавав Мойсей, промовляючи: *"Господь буде царювати повіки й у вічність"* (Вих. 15, 18)? Отже, після того, як ви відреклися від свого Царя, залишіться і надалі без царя, тягнучи вічне ярмо рабства. Це має відношення до цього часу. Але погляньмо і на час дня, який залишився, бо весь цей день - святий. Вони взяли Його увінчаного. Чим? Терниною - цим юдейським даром. *"Я очікував, що він принесе добрі грона, а він приніс тернину"* (Іс. 5, 4).

Над Ним знущалися, били, Він прийняв катування, але не соромився все це перенести. Стань разом з Ісаєю і споглядай на Бога його очима. Отже, що той говорить? *"Господи, хто повірив почутому від нас?... Ми бачили Його, і не було в Ньому ні вигляду, ні краси. Він був знехтуваний й умалений перед людьми"* (Іс. 53, 1-3). Він не мав краси, ні вигляду, Він - Художник усякої краси. Він оплакував злодіянню юдеїв, *"муж скорбот, що пізнав боліст"* (Іс. 53, 3). Людина не Бог, бо отримувала побиття людина, а не Бог. Хто ж Це, Який терпить безліч страждань, переносить багато прикрощів і від усіх отримує побиття? Невже Він праведно перетерпів те, що перетерпів? *"Він узяв на Себе наші немочі і поніс наші хвороби"* (Іс. 53, 4). *"Я ніякої провини не знаходжу в Ньому"* (Ін. 18, 38).

Але не соромся через ганебні блага. Перетерпівши так багато, Він залишився безпристрасним. Він був поранений, обпльований, переніс найбільшу ганьбу, і Він же залишається гідним найвищої пошани, славним, будучи одним із уражених, як говорить сам Ісая: *"А ми думали, що Він був уражений, покараний і принижений Богом. Але Він укритий виразками був за гріхи наші і мучимий за беззаконня наші"* (Іс. 53, 4-5). Отже, і Він, і ми лежимо поранені. *"Ранами Його ми зцілили-ся"* (Іс. 53, 5). Мертвий - лікар мертвих. Поранений - ліки для людей, обтяжених турботами.

Але доки ти, о, людино, зводиш з дороги нашу

волю? Скажи про те, що досліджується, більш зрозуміло. *"Як агнець, ведений був Він на заклання і як агнець перед тим, хто стриже його, безмовний"* (Іс. 53, 7). Добра вівця віддана поганим кухарям. Якщо заколюєте, юдеї, то не стрижіть, а коли стрижете, тоді пожалійте вівцю, яка приносить вам чимало користі.

"Вели і двох злочинців з Ним, щоб убити" (Лк. 23, 32). Сло-во наше доходить до одинадцятої години дня, щоб ніхто у своєму житті не впадав у відчай. І я, звичайно, бажав би обминути мовчанням історію через те, що ми часто розповідали про неї, але бачу розбійника, який завжди мене примушує. І не дивно: він, змінивши своє ремесло задля спасіння, насильно відчинив двері раю. Стояв на хресті Агнець і два вовки. Але один залишився на землі своїми думками, а інший уже змінювався, промовляючи: *"Пом'яни мене, Господи, коли прийдеши у Царство Твоє!"* (Лк. 23, 42). О,могутність Ісуса! Розбійник - уже пророк, який проповідує з хреста: *"Пом'яни мене, Господи, коли прийдеши у Царство Твоє!"*. І що властиве цареві, ти, розбійнику, побачив? Знущання, оплювання, цвяхи і древо, і глузування юдеїв, і спис, який уже оголюється, воїнів.

Не бачу, - говорить, - того, що видиме, але бачу анге-лів, які довкола стоять, як втікає сонце, як роздирається завіса, як хитається земля, мертвих, які вже думають про звільнення. Ісус приймає всіх, даючи той же динарій і тим працівникам, які прийшли біля одинадцятої години.

"Істинно кажу тобі: (візьми і ти амінь, о, розбійнику, ти, який сьогодні є розбійником), сьогодні ж будеш зі Мною в раю" (Лк. 23, 43). Я, Який вигнав тебе, заводжу, Я, Який зачинив двері райські, Який загородив їх вогненним мечем. Якщо Я не введу тебе, то двері залишаться замкненими. Сюди, о, розбійнику, який пограбував диявола й увінчаний супротив його. Бо ти, побачивши людину, поклонився Богові, відкинувши давню зброю, прийняв зброю віри.

А коли все це звершувалося, коли все освячувалося: з області повітря - сонце, з рослин - дерево, із тваринного світу - жовч, із тканин - хітон, який не розривається, з моря - пурпурове одіяння, з металів, а саме із заліза - спис і цвяхи, і коли вилилися подвійні потоки: кров і вода, тоді Спаситель звершив те, що було Йому властиво: *"Отче! Прости їм"* гріх (Лк. 23, 34). Кому прощення? Еллінам, юдеям, прибульцям, варварам - просто сказано: всім, бо один раз Він сказав, і це звершилося назавжди. Не тільки про ворогів сказав: *"Прости"* - Він говорить щорічно і говорить постійно, і, хто бажає, той отримує.

Зійшлися всі до Преторії Пилата і що говорять? Знаємо, *"що той обманщик, коли ще був живий, сказав: через три дні воскресну"* (Мф. 27, 63).

- Ти достеменно знаєш? Безсумнівно пам'ятаєш, що Він воскресне? Постав біля гробу сторожу; для мене охороняєш його. Стережи мертвого, щоб Він не втік. *"Маєте, - говорить, - сторожу; підіть, охороняйте, як знаєте"* (Мф. 27, 65). Не випускайте, як знаєте. Як знаєте, влаштуйте. Як знаєте, вбережіть. Якщо б ви не охороняли, тоді залишили б мені підставу для вибачення. Тепер же вам віддаю Його, Якого ви, коли Він був живий, упіймали, а коли був убитий, від вас заховався.

Отже, залишаймося тверезими, щоб побачити глибокий сон юдеїв і святкувати разом з небесними воїнствами перед Христом Ісусом Господом нашим, Якому слава і держана нині і повсякчас, і навіки віків. Амінь.

Чи причастився Іуда зрадник на Тайній Вечері?

Запитання: Чи був Іуда-зрадник на Тайній Вечері і чи удостоївся причаститися Святих Таїн разом з іншими апостолами?

Одні дають на це запитання стверджувальну відповідь, наприклад, свт. Іоан Золотоуст (Бесіда на св. Євангеліста Матфея), інші заперечують, – Тиціан, Єфрем Сірін.

Відповідь: Нам здається, що найбільш обґрунтованою є думка професора Київської Духовної Академії Д. Богдашевського, яка була висловлена в статті «Іуда Зрадник» в «Православній Богословській енциклопедії» — додатку до журналу «Странник» 1906р.

Професор Д. Богдашевський заявляє: «Запитання, чи був Іуда при встановленні Господом таїнства Євхаристії і чи вкусив він Тіло і Кров Христову, не може мати абсолютно однозначну відповідь. Краще звернутися до установленого церковного передання, яке знайшло своє втілення в церковній іконографії – що Іуда вкусив Тіло і Кров Господа, але вкусив «в суд і в осудження» (1 Кор. 11, 29)

Протягом всієї Тайної Вечері апостоли були дуже стурбовані і налякані повідомленням Христа про те, що серед них знаходиться Його зрадник. І без сумніву, погляди їх уважно слідували за Божественним Учителем, чи не видасть Він якимось способом – рухом, жестом чи словом зрадника. Іуда, звичайно, розумів, до кого відносяться слова Христа, але, щоб не видати себе перед апостолами, і він приєднався до спільного питання: «чи не я, Господи?». Господь і тут не відповів прямо, щоб не викрити перед апостолами зрадника, а сказав: «Ти сказав». І якби Він не дав Іуді Крові, то на це відразу б звернули увагу апостоли. Тому Господь нічим не відрізняв Іуду від інших.

Іуда вийшов раніше, чим Христос і інші учні, але вже після Причастя. В

кінці Вечері Христос вів бесіду з учнями. Вона описана у євангеліста Іоана. А Іуда вийшов відразу, ніби-то кудись поспішав, і тому не чув останніх настанов Господа учням. Перед виходом Господь подав йому кусок хліба, вмочений в сіль. Цей кусок хліба вже не мав ніякого відношення до того хліба, який давався при Таїнстві «на відпущення гріхів». Його можна порівняти з тим кусочком просфори, який віруючі вкушають сьогодні після Причастя, випиваючи теплоту.

Іоан, тільки один із усіх, знав тоді, хто був зрадником. Коли він тихо запитав Ісуса про це, Той також тихо відповів йому на запитання, супроводжуючи відповідь чіткою вказівкою на зрадника, подаючи йому кусок хліба, хоч і не назвав Іоану зрадника по імені.

Про це ж пише і блаженний Августин в книзі «Про згоду євангелістів» (Переклад в «Працях Київської Дух. Академії» 1905-1906рр.)

Наведемо також свідчення на цю тему святителя Іоана Золотоустого, який говорить: «Приймаючи Таїнства зрадник залишився таким же, яким і був... В нього ввійшов сатана, не Тіло Господнє нехтуючи, а знушаючись над безсоромністю зрадника» (Бесіда 82-а на Євангелію від Матфея).

Що ще можна додати до цих слів великого вчителя? Так же говорять і піснеспіви церковні. Так же і зображаються з глибокої древності і встановлення Таїнства Євхаристії з присутністю Іуди. Таким чином, отці і вчителі церкви, богонатхненні творці піснеспівів і древні художники вважали, що Іуда без сумніву причастився Тіла і Крові Христових. Цей погляд, прийнятий Православною Церквою і є найбільш вірним.

журнал «Кормчий» (1913, № 45)

Артос

В Православній Церкві у велике і світле Свято Святої Пасхи на спомин про Воскреслого Господа на протязі Світлої седмиці в храмі, домі Божому (1 Тим. 3, 115) лежить перед іконостасом єдиний спільний всім членам Церкви освячений хліб, який називається по-грецьки «артос», або по іншому «просфора всеціла». Згідно із ознаменуванням Пасхи, яка поєднує в собі події смерті і Воскресіння Господа, на артосі робиться зображення знамення перемоги Христа над смертю – хрест, увінчаний терновим вінцем, або образ Воскресіння Христового. В перший день Свята Святої Пасхи на Літургії, після заамвонної молитви, артос освячується особливою молитвою і окропленням святою водою. В дні Світлої седмиці по закінченні Літургії з артосом урочисто здійснюється хресний хід навколо храму. В суботу Світлої седмиці на Літургії артос в благословіння роздається вірним.

Яке ж значення артоса? Артос повинен нагадувати віруючим про події, пов'язані з Воскресінням Господа Ісуса Христа.

Вже в дні Свого земного життя Ісус Христос назвав себе хлібом життя. Він сказав: «Я є хліб життя, хто приходить до Мене, не відчуватиме голоду, і хто вірує в Мене, ніколи не матиме спраги.» (Ін. 6, 35).

І після Свого Воскресіння Він неодноразово являвся учням Своїм, їв перед ними і благословляв для них трапезу. Так в надвечірній час першого дня свого Воскресіння Він був упізнаний в Еммаусі двома Своїми учнями «в переломленні хліба» (Лк. 24, 13-25). Увечері того ж дня Він явився учням Своїм, які зібралися в Сіонській світлиці і для утвердження їх в істині Свого Воскресіння їв перед ними рибу і мед.

В 40-й день після Воскресіння Господь Ісус Христос вознісся на небо. Учні і послідовники Христові знаходили розраду в молитовних споминах про Господа, – вони пригадували кожне його слово, кожний крок і кожний вчинок його. Збираючись разом на спільну молитву, вони згадували Тайну вечерю, причащалися Тіла і Крові Христових. А коли сходилися на звичайну трапезу, перше місце за столом залишали невидимо присутньому Господеві і клали на це місце хліб.

Згадуючи цей звичай святих апостолів, отці Церкви і постановили в Свято Святої Пасхи покладати в храмі артос на згадку явленя Воскреслого Господа Своїм учням, а також і в пам'ять того, що постраждалий за нас і Воскреслий ради нашого виправдання Господь став для нас істинним хлібом життя і невидимо перебуває в Своїй Церкві «по всі дні до кінця віку» (Мф. 28, 20).

Артос, як і паска – пасхальний солодкий, здобний білий хліб, нагадує нам про істинну Пасху Христову, з'єднує нас з Воскреслим Господом. Але паска, як пасхальний хліб, в перший день Воскресіння Христового роздроблюється і приймається в їжу, а артос зберігається на протязі всієї Світлої седмиці, нагадуючи віруючим про перебування з нами Воскреслого Спасителя, а розділяється і роздається в суботу, коли вірні за звичаєм причащаються Тіла і Крові Христових. Таким, чином починається і закінчується Світла седмиця прийняттям випеченого особливим способом і освяченого хліба.

З артосом поєднане і прадавнє церковне передання, яке стверджує, що апостоли залишали за столом частину хліба – долю Пречистої Матері Господа на спомин постійного спілкування з Нею і після трапези благоговійно ділили цю частину між собою. В монастирях на сьогоднішній день цей звичай носить назву Чин про Панагію, тобто спомин про Всесвятейшу Матір Божу. В парафіяльних храмах цей хліб Богоматері згадується раз у рік в зв'язку з роздібненням артоса.

Артос можна уподібнити старозавітнім опріснкам, які стародавні ізраїльтяни, звільнені від єгипетського рабства, споживали в дні пасхальної седмиці (Вих. 12, 15-20). Святий Кирило, єпископ Туровський, святитель Руської Церкви, який жив в XII столітті, в Слові на Неділю нову говорить: «Як євреї із Єгипту по пустині несли, на своїх головах опрісноки (Вих. 12, 34), доки не перейшли Червоного моря, і тоді, посвятивши хліб Богу, розділили його між всіма, і всі, хто їв були здорові і страшні для ворогів, так і ми, спасенні Воскреслим Владикою від рабства уявному фараону-дияволу, виносимо з дня Воскресіння Христового священний хліб – артос на протязі цілого тижня і, накінець, посвятивши цей хліб Богу, споживаємо від нього і зберігаємо його на здоров'я тілам і душам нашим».

Приймаючи артос, як святиню церковну, будемо споживати його з подякою, щоб Господь удостоїв і нас бачити його преславне Воскресіння і святкувати в духовній радості Святу Пасху Господню спасительну, завжди пам'ятаючи «Господа Ісуса Христа, що воскрес із мертвих» (2 Тим. 2, 8).

У православних віруючих є звичай зберігати артос протягом цілого року і приймати його з благоговінням і вірою під час хвороби і тяжких переживань, часто разом з агіасмою (грецька – святиня) – Богоявленською водою.

Страсний тиждень: богослужбові та обрядові особливості

У церковнослов'янській мові слово «страсті» означає «страждання, муки». У Страсну седмицю (страсний тиждень) Православна Церква звертає особливу молитовну увагу на події, які відбувалися в Єрусалимі перед юдейською пасхою понад 2000 років тому, а саме на останні часи перебування Ісуса у місті: Тайну вечерю у Сіонській горниці, молитву в Гефсиманії, зраду Юди, суд над Спасителем, Його розп'яття, смерть та воскресіння.

Останні дні земного життя Спасителя євангелісти передали найбільш докладно. Саме ці священні події стоять у центрі нашої уваги протягом усієї Страсної седмиці. Богослужіння цього періоду пов'язані загальною темою страждань Христових. Кожна віруюча людина намагається за цей час якнайповніше перейнятися їх глибоким змістом, щоб у повній духовній готовності зустріти славне Христове Воскресіння. У своєму Першому соборному посланні святий апостол Петро пише: «Оскільки ви берете участь у стражданнях Христових, радуйтеся, щоб і в з'явлення слави Його ви зраділи і звеселились» (1 Пет. 4,13).

Страсті Христові та Його славне Воскресіння нерозривно пов'язані одне з одним. «Я для того народився і для того прийшов у світ, щоб засвідчити правду», – каже Господь Пилату під час своїх добровільних страждань (Ін. 18, 37). А ще раніше, коли учні сповідали Ісуса Христом і Сином Божим, Господь казав, «що Синові Чоловічому належить багато постраждати, бути зневаженим старійшинами, первосвященниками і книжниками, і бути вбитим, і на третій день воскреснути» (Лк. 9, 22).

Хресні Страждання Христа – це ціна за повернення людини до раю. Кров Христова, яку Він пролив на Хресті, є викупом за наші гріхи. Хрест Христовий для нас, християн, після Воскресіння Христового не є вже знаряддям ганебної страти, а є символом перемоги Христа над смертю.

Коли ми вклоняємося Хресту, то згадуємо про Воскресіння і співаємо: «Хресту Твоєму поклоняємось, Владико, і Святе Воскресіння Твоє славимо», а коли святкуємо Воскресіння Христове, також не забуваємо про Голгофську жертву: «Христос воскрес з мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах життя дарував».

Страсна седмиця – це останній перед Пасхою тиждень, коли ми згадуємо останні дні земного життя і страждання (Страсті) Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа. День за днем ми наближаємося до Світлого Христового Воскресіння – Пасхи Господньої. Але шлях до Воскресіння Христового неминує йде через добровільні страждання і смерть нашого Спасителя.

Усіма подіями у Страсній седмиці ми готуємось до святкування Пасхи, але повинні пам'ятати, що головною є підготовка власної душі до зустрічі з Воскреслим Христом. Щоб гідно провести ці дні перед Христовим Воскресінням, потрібно докласти особливих духовних зусиль та перейнятися духом того, що відбувається в цей період у православних храмах.

Перші три дні цього тижня вулиці древнього Єрусалима знову чули безсмертні слова Господнього вчення.

У **Великий Понеділок** згадується старозавітний патріарх Йосиф, проданий братами в Єгипет, як прообраз страждаючого Ісуса Христа, а також читається євангельська розповідь про прокляття безплідної смоківниці, котра символізує душу, яка не приносить духовних плодів.

У **Великий Вівторок** Христос викрив лицемірство фарисеїв та книжників, а також виголосив притчі – про данину кесареві, воскресіння померлих, про Страшний Суд, про десять дів та талантів.

Велика Середа веде нас у Вифанію в дім Симона прокаженого, де відбуваються дві події, котрі образно показують нам два шляхи людського життя. Перший – жінка-грішниця, котра намастила голову Христа дорогоцінним миром, друга – зрада Юди Іскаріотського, який продав свого Вчителя за 30 срібняків. Очевидно, між жертвою Марії та зрадою Юди існує зв'язок, і він зовсім не випадковий. Мироносиця Марія і Юда з Каріоту є втіленням двох діаметрально протилежних поглядів на світ і людину, й примирити протиріччя, які їх розділяють, – не можливо.

Починаючи з **Великого Четверга**, треба залишити всі буденні справи та відвідувати богослужіння, які з особливою увагою звертаються до подій, докладно описаних євангелістами. У цей день Церква збирає своїх вірних у Сіонській горниці Єрусалима за спільною Тайною Вечерею Господа нашого Ісуса Христа з апостолами.

Тут відбулося встановлення головного Таїнства Церкви – Євхаристії – причастя Тіла і Крові Христових.

Впродовж Страсної седмиці треба обов'язково знайти час, щоб посповідатися. Участь у цьому молитовному слідуванні за Христом, очищення душі Таїнством Покаяння, поєднання з Господом у Таїнстві Євхаристії допоможуть нам підготувати себе до достойної зустрічі з Воскреслим Христом.

Чистим Четвер Страсної седмиці називається тому, що існує традиція до цього дня завершити усі приготування до Пасхи, прибрати в храмах і оселях, щоб останні дні Страсної седмиці повністю присвятити молитві. У Четвер Страсної седмиці ми також згадуємо, як Христос омив ноги учням перед Тайною Вечерею.

Сучасним господам треба завжди пам'ятати, що передусім Страсний Четвер – це день, коли згадується встановлення головного Таїнства Церкви – Таїнства Причастя. Тому головним в цей день повинна бути участь у Святій Євхаристії та Причастя Святих Христових Таїн. До цього нас

кликає Свята Церква та нагадує, що головною є чистота душі, яка досягається через каяття та сповідання гріхів.

Готуючи свої оселі до свята, а також паски до великоднього столу, не треба забувати про єдине, що є на потребу, тобто про молитву і духовне життя.

На утрні Великої П'ятниці, яку відправляємо у четвер ввечері, в храмах читаються 12 Страсних Євангелій, щоб нагадати нам ціну, якою ми викуплені з рабства гріха та смерті. Читанням Страсних Євангелій будемо слухати з запаленими свічками, а потім ці вогники нашої палкої віри понесемо до наших осель, пам'ятаючи, що Світло Святого Воскресіння засяяло через темряву страждань, смерті і погребіння Христового.

Велика П'ятниця. Літургії в цей день не буває – через благоговіння до Голгофської жертви, яку приніс в Велику П'ятницю Сам Син Божий. Ранком у Велику п'ятницю відправляються Царські Часи. Це день строгого посту і великої скорботи.

У Велику П'ятницю на середину храму виноситься Свята Плащаниця – як нагадування про хресну смерть нашого Спасителя і Його триденне погребіння. Велика, Страсна П'ятниця вважається найскорботнішим днем церковного року, коли прийнято згадувати страждання і смерть Ісуса Христа на Голгофському хресті. Цього дня Ісус Христос був розп'ятий і помер на Хресті, спокутуючи гріхи людства. Саме у Велику П'ятницю піст є особливо строгим. За церковними канонами, не належить їсти нічого, окрім води і хліба після заходу сонця. Не можна також робити ніяку домашню роботу.

Велика Субота. Богослужіння Великої суботи є переходом до наступного дня, який є найбільшим із усіх свят – Воскресіння Христа. Крім строгого посту, цей день з давнини відрізнявся особистою внутрішньою увагою і тишею в церковному житті.

Субота Страсного тижня називається Тихою, бо Господь перебуває у гробі та сходить душею до пекла, щоб вивести звідти душі старозавітних праведників та праотців наших, та які з вірою очікували Його приходу та введення благорозумного розбійника в рай. А опівночі розпочинається Пасхальне богослужіння, яке триває всю ніч.

мит. прот. Михайл Цебенко,
кандидат богословських наук

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ У СЕЛІ ЯСЕНИЦЯ-ЗАМКОВА СТАРОСАМБІРСЬКОГО БЛАГОЧИННЯ

7 квітня – день Благовіщення Пресвятої Богородиці – один з 12 головних (дванадесятих) свят у житті православних людей. В цей день Церква Христова святкує виявлення надвічної Божої тайни і початок нашого спасіння. В чому ж полягає ця Божя тайна? У надвічній раді Святої Тройці, коли ще не був створений всесвіт, Бог доручив Сину Божому спасти людей від гріха і смерті.

На запрошення настоятеля храму прот. Ярослава Грици прибув благочинний Старосамбірського району прот. Іоан Білик, який очолив Святову Божественну Літургію у с. Ясениця-Замкова. Під час Божественної Літургії була присутня велика кількість парафіян, які прийняли сповідь, а пізніше Тіло і Кров Христа Спасителя.

За Богослужінням молилися дванадцять священників: прот. Іоан Білик благочинний Старосамбірський; прот. Ярослав Грица настоятель храму в с. Ясениця-Замкова; прот. Богдан Федак, який виголосив коротку проповідь у вигляді вірша; прот. Богдан Малий; прот. Іван Фляк; прот. Андрій Афтанас, який проповідував після прочитаного Євангелія і розкрив догматичний зміст свята; прот. Ілля Вагіль; прот. Андрій Клуб; прот. Миколай Різак; свящ. Іван Федак, який також виголосив проповідь на запричасному і розкрив історичний зміст свята Благовіщення; свящ. Роман Вістак; свящ. Іван Білик.

Наприкінці Літургії була виголошена проповідь благочинним, який привітав настоятеля і парафіян і гостей із великим дванадцятим празником Благовіщення Пресвятої Богородиці. У свою чергу настоятель подякував прот. Іоану Білику та присутнім священникам за звершене богослужіння і побажав міцного здоров'я і наснаги служіння на пастирській ниві. Богослужіння завершилось уставним многоліттям.

Після Літургії відбувся урочистий хресний хід довкола храму, де були окроплені освяченою водою парафіяни с. Ясениця-Замкова.

Наш побожний український народ завжди святкував Благовіщення особливо. З великої шани до цього свята, за церковним звичаєм, «у цей день навіть ластівка не в'є собі гнізда». На Благовіщення треба приходити до храму, щоб у молитвах дякувати Богу за Його незбагненне милосердя до нас грішних. Благовіщення – це дійсно виявлення одвічної Божої тайни і початок нашого спасіння.

священник Іван Білик

Благовіщення Пресвятої Богородиці

*Сьогодні спасіння нашого початок
і відвічного тайнства явління:
Син Божий стає сином Діви,
і Гавриїл благодать благовістує.
Тому й ми з ним до Богородиці взиваємо:
"Радуйся, Благодатна, Господь з Тобою".*

Словами тропаря Церква Христова оспівує подію принесену Архангелом Гавриїлом благої звістки Діви Марії про народження від Неї Спасителя світу. Перше слово вітання Архангела Гаврила було - «Радуйся». І свято Благовіщення є перш за все свято тихої, небесної, радості! Радості з приводу примирення з Богом і повернення на землю благодаті. Разом з тим, Благовіщення є свято торжества смирення, чистоти і цнотливості, свято непохитної віри у всемогутність Богу і безмежну Любов Бога до людини. Благовіщення є початком спасіння людства, яке після гріхопадіння прародичів – Адама і Єви жило в тіні гріха і смерті. Таке спасіння людства мало настати з приходом у світ Месії, Якого Бог пообіцяв першим людям ще підчас їхнього вигнання з Раю (Бут. 3,15).

Благовіщення Пресвятої Богородиці - це друге свято на честь Божої Матері (крім Стрітіння), що має підстави для святкування в Євангелії (Лк. 1, 26-38). Пресвята Діва смиренно прийняла звістку від архангела Гавриїла про народження від Неї Сина Божого, бо, як говорять отці Церкви, Вона знала про наближення часу пришествя Месії не тільки з пророцтв, але й через безпосереднє одкровення від Бога.

За переданням, за 4 місяці до Благовіщення Діва Марія була заручена з Йосифом для того, щоб він був захисником і свідком її ціломудрості, а священне дівство не здавалось осудженням шлюбу.

Вшанування свята почалось рано. Про це свідчать святителі Григорій Неокесарійський, Афанасій Олександрійський, Іоан Золотоустий, блаж. Єроним, блаж. Августин та інші.

В V та VI століттях по причині ересей, що принижували достоїнство Богоматері та спотворювали догмат про втілення Ісуса Христа з'явилися особливі мотиви для Церкви возвеличити торжество свята.

У древніх християн свято називалось по-різному: "Зачаття Христа", "Благовіщення про

Христа", "Початок викуплення", "Благовіщення Ангела Марії" і тільки в VII столітті отримало сучасну назву.

Подекуди, наприклад, в Малій Азії, християни святкували Благовіщення не 25 березня, а 5 січня, тобто напередодні Різдва Христового та Богоявлення. Коли святкування Різдва Христового було перенесене на 25 грудня, то й свято Благовіщення стало святкуватись 25 березня. Крайні терміни, з якими може збігатись Благовіщення, – четвер третього тижня Великого Посту і середа Світлої Седмиці. Церковне святкування Благовіщення не скасовується, якщо навіть свято припадає на Пасху (таке поєднання великих свят називається «Кіріопасхою»), і тоді з великодніми співами поєднуються співи Благовіщення.

Про древність святкування Благовіщення свідчить св. Афанасій Великий (293-373), коли в бесіді на свято говорить, що воно є першим в ряду інших свят і особливо вшановується, бо є початком спасіння. Св. Іоан Златоуст промовляє: «Знову радісне благовістя, знову вістка про волю, знову відкликання назад, знову повернення, знову голос радості, знову звільнення від рабства. Ангел розмовляє з Дівою, оскільки з жінкою розмовляв змій. "Шостого ж місяця був посланий від Бога ангел Гавриїл до Діви, зарученої з мужем" (Лк. 1, 26-27). Гавриїл був посланий об'явити спасіння всьому світові. Гавриїл був посланий принести Адамові обітницю про повернення із неволі. Гавриїл був посланий до Діви, щоб переіменити безчестя жіноцтва на честь. Гавриїл був посланий, щоби приготувати чистому Нареченому гідний чертог. Гавриїл був посланий, щоб заручити творіння з Творцем. Гавриїл був посланий до одушевленого палацу Царя ангелів. Гавриїл був посланий до Діви, зарученої Йосифу, але збереженої для Сина. Був посланий безтілесний раб до чистої Діви. Був посланий вільний від гріха до нетлінної. Був посланий світильник, щоб указати на Сонце правди. Був посланий ранок, який б'жить перед денним світлом. Був посланий Гавриїл, який показує Того, Хто знаходиться в надрах Отця і в обіймах Матері. Був посланий Гавриїл, який показує на Того, Хто перебуває на троні й у вертепі. Був посланий воїн, який волає про тайнство Царя, - тайнство, яке пізнається вірою, не досліджується зайвою цікавістю, тайнство,

якому поклоняємося, не виважаємо, ніби на вазі, тайнство, яке сповідуємо, а не вимірюємо».

Збереглась бесіда на свято святителя Прокла, патр. Константинопольського (+446). Він пише: "Нинішнє зібрання наше на честь Пресвятої Діви спонукає мене, браття, сказати Їй слово похвали, корисне і для тих, хто прийшов на це торжество. Вона складає хвалу жінок, славу їх, яку принесла йому Та, що в один і той же час є і Мати, і Діва. Той, хто народився від Жони, є і Бог, і Чоловік. Він зробив жінку, причину гріха, дверями до раю".

VI Вселенський собор (Трульський, 691 р.) 52-м правилом постановив, щоб на свято Благовіщення, в який би день Великого посту воно не припало, літургія Раніш освячених Дарів не звершувалась, а тільки Іоана Золотоустого чи Василя Великого (в залежності від дня). Цим собор підтвердив значимість свята. Свято Благовіщення вказане в святковому Євангелії, подарованому Синайському монастирю імпер. Феодосієм III (715-717 р.).

Піснеспіви на свято Благовіщення Пресвятої Богородиці склали св. Анатолій, патр. Константинопольський (V ст.), преп. Андрій Критський (VII ст.), преп. Іоан Дамаскін (VIII ст.) та святитель Феофан, митр. Нікейський (VIII ст.).

Звершилось таємне втілення Бога-Слова; таким чином Діва стала Матір'ю, а Мати залишилася Дівою. Тому, прославляючи цю велику подію, свята Церква оспівує її такими словами тропаря: "Сьогодні спасіння нашого початок і відвічного тайнства явління: Син Божий стає сином Діви, і Гавриїл благодать благовістує. Тому й ми з ним до Богородиці взиваємо: Радуйся, Благодатна, Господь з Тобою. "Радуйся!" – сповіщено було з неба не лише одній Діви Богородиці, але в її особі й всьому родові людському. Адже в день Благовіщення покладено початок всьому, що потім розкрилося, що тепер розкривається і що має розкритися ще в майбутньому віці. Все стоїть і діється в цьому світі на основі цього тайнства. Благовіщення стало святом Втілення Сина Божого від Приснодіви Марії, святом принесення в жертву правді Божій людського ества Сина Божого, щоб ця жертва, принесена на хресті, простерлася на всі віки, від початку світу до кінця, і на всіх людей, які жили, живуть і у всі часи будуть жити. Амінь!

священник Петро Бойчин

70 років на варті мирного неба

1 квітня 2014 року колектив 7 окремого Бреславського полку армійської авіації оперативного командування «Північ» святкує 70-річчя частини. Сьогодні особовий склад полку на чолі з командиром льотчиком-снайпером полковником Юрієм Вербельчуком виконує задачі у визначених районах нашої держави.

Разом з тим у частині тривають заходи по прийому мобілізаційних ресурсів. Для доукомплектування військової частини прибувають військовозобов'язані офіцерського та рядового складу. Напередодні знаменного ювілею близько 30 військовозобов'язаних, які проходили військову службу ще у радянський час, склали Присягу на вірність українському народові.

Привітати теперішніх захисників Батьківщини до частини прибув начальник центру авіації та протиповітряної оборони — заступник командувача військ оперативного командування «Північ» полковник В'ячеслав Шамко, а також представники влади, громадськості та духовенства.

У своїх зверненнях до військовослужбовців вони подякували за розуміння і підтримку свого народу, готовність до самопожертви і забезпечення територіальної цілісності та недоторканості держави.

На сьогоднішній день в полку проходять військову службу близько 300 військовослужбовців, які мають досвід участі у миротворчих операціях.

Ситуація, яка зараз склалася навколо нашої держави, ще більш згуртувала особовий склад, зміцнила моральний дух українських військовослужбовців та їх готовність до професійних дій в умовах конкретної обстановки.

Довідка. Військова частина, створена в буремні роки Великої Вітчизняної війни, і зараз береже славетні традиції, розпочаті його першим командиром Героєм Радянського союзу гвардії майором Федором Степановим.

В червні 1944 року полку був вручений бойовий прапор частини. За самовіддану боротьбу з ворогом в роки Великої Вітчизняної війни воїнам-бреславцям було вручено понад 150 урядових нагород, а двом військовослужбовцям присвоєно високе звання Героя Радянського Союзу.

З кінця 1960 року і до сьогодні частина дислокується Львівщині. 19 січня 1992 року особовий склад окремого вертолітного Бреславського полку прийняв присягу на вірність Україні. 1 жовтня 1995 року в смт. Калинів на базі окремого вертолітного Бреславського полку та частин забезпечення почала

формуватися 7 бригада армійської авіації (транспортно-бойова). З того часу військовослужбовці полку брали участь у миротворчих операціях в колишній Югославії, Сьєра-Леоне, Іраку та Ліберії, Демократичній республіці Конго. За роки незалежності України державними нагородами та медалями Міністерства оборони України відзначено понад тисячу військовослужбовців частини.

З вересня 2008 року по сьогоднішній день командиром 7 окремого Бреславського полку армійської авіації є військовий льотчик-снайпер полковник Юрій Вербельчук.

За матеріалами сайту Міністерства Збройних Сил України

(<http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=news&sub=read&id=33494>)

Допомога військовим

4 квітня 2014 року керуючий Дрогобицько-Самбірською єпархією архієпископ Яків у супроводі секретаря єпархії протоієрея Андрія Безушка та голови єпархіального відділу духовно-патріотичного виховання у зв'язках зі Збройними Силами священника Ярослава Фабіровського, здійснив пастирську поїздку до військової частини А-3913 (7-й окремих Бреславльський полк армійської авіації), що дислокована у м. Новий Калинів Самбірського району. Свій візит, у зв'язку з останніми подіями в нашій державі, Владика присвятив наданню фінансової допомоги військовим. За повідомленням офіційного сайту Міністерства Оборони України, Архієпископ Української Православної Церкви Київського Патріархату Яків благословив виділення благодійної допомоги військовій

частині армійської авіації. Спільними зусиллями Церкви та особового складу частини вдалося відремонтувати та поставити на крило 5 гелікоптерів Мі-24.

Командування військової частини армійської авіації висловило вдячність Церкві та мирянам Української православної церкви Київського патріархату за надану допомогу для зміцнення бойової спроможності Сухопутних військ Збройних Сил України (<http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=news&sub=read&id=33408>).

Владика Яків зустрівся з начальником штабу, першим заступником командира військової частини підполковником Галицьким Володимиром Остаповичем, якому особисто передав кошти, а також з начальником центру авіації та протиповітряної оборони — заступником командувача військ оперативного командування «Північ» полковником В'ячеславом Шамком. Після цього Владика відвідав військовий аеродром, де ознайомився зі станом вертольотів, побував у ТЕЧі (технічно-експлуатаційна частина), зустрівся з військовими, які несуть варту на сторожі Батьківщини, помолився за Україну і її Збройні Сили у капеланській каплиці св. вмч. Димитрія Солунського, яка розташована на території частини.

На запрошення настоятеля парафії св. рівноап. вел. кн. Володимира м. Новий Калинів священника Ярослава Фабіровського архієпископ Яків відвідав новозбудований парафіяльний храм. Ознайомившись зі станом будівництва храму, охоче поспілкувався з парафіяними, благословив дітей парафіяльної недільної школи та побажав усім гідно пройти шлях спасительного посту.

На завершення свого перебування у м. Новий Калинів Владика Яків відвідав меморіальний комплекс Бойової Слави, що розташований біля храму, де віддав шану загиблим у війні в Афганістані, ліквідаторам аварії на Чорнобильській АЕС, загиблим воїнам-миротворцям.

**Інформація єпархіального відділу
духовно-патріотичного виховання
у зв'язках із Збройними Силами
та іншими військовими формуваннями України**

Паломництво до Українського Афону

Українська земля багата на святині. Це, зокрема, Києво-Печерська Лавра, Почаївський і Крехівський монастирі, Зарваницька святиня та ряд інших місць, де людина знаходить душевний спокій і спілкування з Господом. Сьогодні, у цей складний час, коли нам доводиться сподіватися лише на Божу ласку і захист, ми все більше звертаємося з молитвами до Творця і, напевно, найбільш дієвою є молитва дітей.

25 березня цього року учні недільної школи с. Чайковичі Самбірського району разом з настоятелем православної громади Київського Патріархату священником Василем Поповичем, деканом о. Миколою Бухнієм, учителями та батьками, відвідали Манявський Хресто-Воздвиженський чоловічий монастир Івано-Франківської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату.

Дорога неблизька, але тим цікавою видалася подорож. Біля воріт монастиря нас радо зустрів насельник монастиря ієромонах Софроній. Із його розповіді ми дізналися про історію монастиря.

Скит Манявський – православний монастир, заснований Іовом Княгиницьким у 1606 році біля с. Манява (Богородичанський район Івано-Франківської області). 28 травня 1998 року було відкрито Манявський Хресто-Воздвиженський чоловічий монастир.

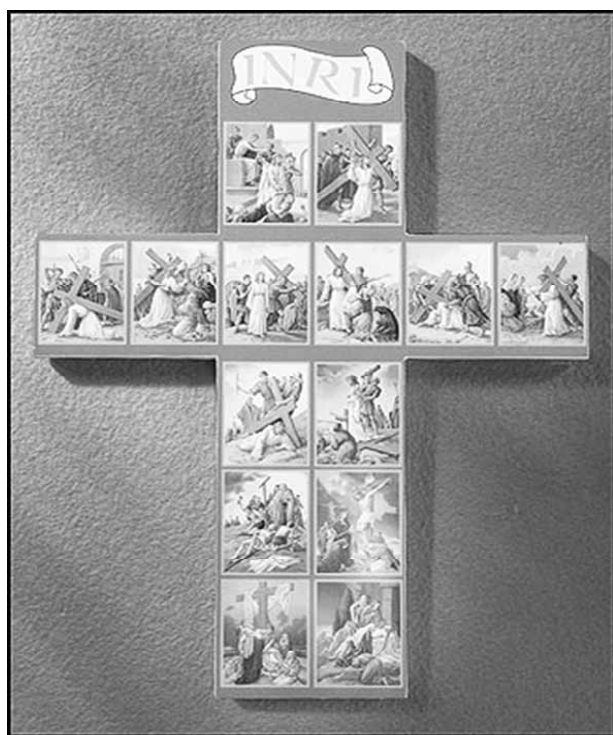
Святе місце з цілющою, за повір'ями, джерельною водою знаходиться у мальовничому карпатському міжгір'ї з оздоровлюючим мікрокліматом, первісною дикою природою.

Засновником і першим ігуменом (настоятелем) монастиря був Іов (Іван) Княгиницький (1550-1621), родом з м. Тисмениці. Разом з Іваном Вишенським та Захарією Копистенським у 1606 році створено чернечу общину (громаду). Це місце відвідали Богдан Хмельницький, Іван Виговський, Захар Беркут. Далі разом із отцями та монахом Софронієм спільно провели молебень до Матері Божої, де молились за здоров'я своє і своїх рідних, а також за мир і спокій в Україні.

Наступним етапом нашої екскурсії було відвідання місця, де знаходиться Блаженний камінь.

Блаженний камінь – це місце молитви й очищення від скверни, це перше житло-скит, де поселились перші апостоли карпатського Підгір'я. Блаженний камінь знаходиться майже на кілометровій відстані від Мосту на річці Манявці. Камінь нагадує велетенський карман, ніби пащу застиглого динозавра або нішу, тобто давнє житло ченців.

Тут ми знову змогли помолитися і напиться цілющою водою.

Після невеликої перерви-відпочинку ми всі разом вирушили до Спасо-Преображенського Скиту Манявського монастиря (в історії більш відомий, як Малий Скит Іова Княгиницького) розташований на висоті 870 м. над рівнем моря у південно-східній частині гори Канюковатої, в урочищі Скитик на відстані 1300 м від Манявського монастиря. Саме ця дорога виявилася найвищою і найцікавішою. Біля церкви нас знову зустріли насельники скиту. Після молитви нас пригостили чаєм, здавалось, що такого смачного чаю ми ніколи не куштували.

Перепочивши, вирішили назад.

Змучені, але духовно збагачені, переповнені враженнями повернулись додому.

Ще кілька слів хотілось б сказати про нашу недільну школу.

Отець Василь Попович служить у нас на парафії ось уже рік. За цей час наше духовне життя змінилося і збагатилося. При церкві було започатковано недільну школу, яку відвідують учні молодших класів і старшокласники. За цей короткий час нашої роботи ми вже можемо похвалитися деякими здобутками: організоване свято святого Миколая, різдвяні привітання і ця спільна подорож до Манявської святині. Зараз ми готуємося до Світлого Воскресіння Господнього.

І, звичайно, наостанок хочемо щиро подякувати нашому народному депутатові Ярославу Дубневичу, який спонсорував нам цю поїздку.

Користуючись нагодою, напередодні Великодніх свят від імені всієї православної громади с. Чайковичі хочемо побажати йому і всьому українському народові миру, спокою і міцного здоров'я.

Щурко Петрунеля Ярославівна,
вчитель Чайківської школи І-ІІІ ст.(Самбірський р-н)

Хресна дорога

Поема

Ісус Христос — то вічна велич Божя,
Гріхи народу він на себе взяв.
У п'ятницю його кати розп'яли,
А вже в неділю рано з мертвих встав.

Апостол Юда видав поцілунком,
За тридцять срібників його продав.
А потім довго розум душу мучив —
Він на шнурку життя своє віддав.

Казав Ісус Апостолу Петрові,
Що тричі він від Нього відійде.
А той у те пророцтво не повірив.
Збулось сказання Божєє святе.

Вночі з саду виводили Ісуса,
До фарисейів Його повели.
Апостоли від Нього всі відстали,
Петро з Іоаном в натовпі йшли.

Первосвященники разом зібрались,
Кайяфа старший ними керував.
З сторожею до Понтія Пилата
Ісуса він на вірну смерть послав.

В розмові Понтій тут вини не бачив.
Він вийшов до народу й так сказав:
- Розіпни Його! - кричали фарисей.
- Ти в нашім краю перше слово мав.

І тут Пилат подумав: «Що робити?
Чи, може, своє місце берегти?
Чи, може, Божу душу не продати?»
І вирішив він владу не віддати.

Ісусу хрест тяжкий дають на плечі,
І кажуть на Голгофу занести.
А Він знесиленний не раз вже падав,
Підносив хрест і починав нести.

Позаду Нього йшли жінки побожні,
Лице Вероніки в сльозах було.
Вона хустину до лиця підносить,
Щоб витерти скривавлене чоло.

Коли вже всі стояли на Голгофі,
Закопані були там три хрести,
А чотирьох їх мали засудити.
- Одного, - всі кричали, - відпусти!

І фарисей вирвали Варавву —
Понтій Пилат на те добро їм дав.
А на хресті Ісуса розпинали,
А він терпів, не плакав, лиш стогнав.

Вже по боках були розбійники розп'яті.
І той, що по правіці ще сказав:
- Згадай мене Ти, Боже, в царстві своїм,
Схиливши голову, життя віддав.

А другий був від Нього по лівіці,
Той тільки глянув, з Бога глузував,
Бо своє тіло й свою грішну душу
Давно в житті дияволу віддав.

Коли замучених з хрестів знімали,
Сторожі строгий там контроль вели.
Розбійникам гомілки поламали,
Ісусу тільки серце пробили.

Із рани потекла святая кров-водиця,
Всі воїни тоді в страху були.
Ісуса в плащаницю обгортали
І тіло до печери занесли.

Її великим каменем закрили,
Щоб виходу з печери не було,
Самі при вході всі позасинали,
Душі Ісуса там в печері не було.

Велика ясність над землею стала,
Сторожі швидко печеру залишали,
Боялася Ісуса - та дарма:
Його в печері там уже нема.

Прийняв знуцання, вийшов із печери,
Приніс Він в жертву дороге життя,
Відкрилось небо - слава засіяла
І Бог в обійми пригорнув Христа.

Хто на землі в житті що заробляє,
На небесах свою заплату має,
Судити буде Він усіх сповна,
Ісус - дорога, правда і життя.

Пройде той страшний тиждень, час,
Велике свято буде в нас,
Воно прийде із славою з небес —
Христос Воскрес! Христос Воскрес!
Богдан Бучко

ДУХОВНА КРИНИЦЯ

Редакційний відділ єпархії
Головний редактор прот. Іван Альмес
Тел.моб.: (097) 450-61-02
E-mail: almes.rk@gmail.com